

LEKSIKALNA RAZPOLOŽLJIVOST KOT EDEN IZMED KRITERIJEV ZA IZBOR BESEDIŠČA PRI POUČEVANJU

Marjana Šifrar Kalan
Filozofska fakulteta, Ljubljana

UDK 371.3:81'243:81'272

Namen članka je predstaviti leksikalno razpoložljivost kot enega izmed kriterijev pri izboru besedišča za učenje in poučevanje. Razpoložljivo besedišče je tisto, ki bi ga govorec v neki sporazumevalni situaciji potencialno uporabil. V drugi polovici 20. stoletja so španski in hispanoameriški jezikoslovci leksikalno razpoložljivost razvili v zelo pomembno orodje jezikoslovnega raziskovanja za področje dialektologije, sociolingvistike, psiholingvistike, etnolingvistike, leksikografije in poučevanja španščine kot maternega in tujega jezika.

poučevanje tujega jezika, poučevanje besedišča, izbor besedišča, leksikalna razpoložljivost, pedagoški vidiki leksikalne razpoložljivosti

The purpose of this paper is to present lexical availability as one of the criteria for vocabulary selection for learning and teaching. Available vocabulary is what would potentially be used in a certain communicative situation. In the second half of the 20th century Spanish and Hispano-American linguists have developed lexical availability into an important tool of linguistic research in the fields of dialectology, sociolinguistics, psycholinguistics, ethnolinguistics, lexicography and Spanish teaching as a mother tongue and foreign language.

foreign language teaching, vocabulary teaching, vocabulary selection, lexical availability, pedagogical principles of lexical availability

Uvod

Za sporazumevanje v maternem ali tujem jeziku je treba razvijati širok spekter sporazumevalnih zmožnosti – jezikovne, sociolingvistične in pragmatične. Članek govori o leksikalni zmožnosti kot delu jezikovne zmožnosti (Ferbežar idr. 2011: 103, 133). Učitelj si v povezavi z razvijanjem leksikalne zmožnosti postavi dve poglobitvi vprašanji: katero besedišče poučevati in kako ga poučevati. Namen članka je delno odgovoriti na prvo vprašanje in med kriterije za izbor besedišča vključiti tudi leksikalno razpoložljivost.

Izbor besedišča

Učenje in poučevanje besedišča ne sme biti prepuščeno naključju. Kriteriji za izbor so lahko različni, pomembno je, da avtor

učnih gradiv ali učitelj temu posveti dovolj pozornosti in ima pri tem v mislih določeno ciljno skupino učečih. Pogosto se pisci didaktičnih gradiv in učitelji prepustijo subjektivnemu izboru, ki ne temelji na izdelanih kriterijih za izbor besedišča, redkeje se odločijo za objektivni izbor, ki temelji na seznamu najpogosteje uporabljenih besed. Objektivni izbor oz. frekventnost se lahko korigira še s kriteriji, kot so učinkovitost besed, kulturni dejavnik in specifične potrebe učencev. Frekventnost vsekakor ne more biti edini ali najpomembnejši kriterij. Nizko frekventna beseda je lahko v nekem kontekstu ključnega pomena, če predstavlja točno določen pomen in je ni lahko nadomestiti z nadpomenko, sopomenko ali parafraziranjem (Gairns, Redman 1986: 59).

Medtem ko v dokumentu Skupnega evropskega jezikovnega okvira (Ferbežar idr. 2011) ne zasledimo smernic glede izbora besedišča, pa jih najdemo v eni izmed predhodnih publikacij Sveta Evrope (1996: 48), kjer so predlagani štirje možni kriteriji:

a) Izbor ključnih besed za tematska področja, ki so potrebna za izvedbo sporazumevalnih nalog.

Besedišče se izbere na podlagi kriterija frekventnosti (leksikalno-statistično načelo) in produktivnosti oz. učinkovitosti leksikalne enote.¹ Pri izboru tematskih področij lahko sledimo predlogu Sveta Evrope (osebna predstavitev, dom, delo in poklici, prosti čas, potovanja in prevozna sredstva itn.) ali pa si pomagamo s tematskimi slovarji.

b) Izbor najbolj frekventnih besed na podlagi pisnega in/ali govorjenega korpusa (splošno besedišče) in frekventnih besed določenih tematskih področij (specifično besedišče).

Čeprav se frekventnost ujema z rentabilnostjo in razpoložljivostjo besed, je velik del frekventnega besedišča sestavljen iz funkcionalnih ali slovničnih besed (členki, predlogi, zaimki itn.), ki nosijo manj pomena in se ponavadi poučujejo znotraj slovnice, in ne znotraj besedišča. Strinjam se z avtorji teh kriterijev, da je izbor najbolj frekventnih besed nezadosten kriterij in ga je treba dopolniti s frekventnimi besedami glede na tematska področja oz. z razpoložljivimi besedami.

c) Izbor avtentičnih pisnih in govorjenih besedil.

Kriterij je primeren za višje stopnje učenja tujega jezika, ko je že usvojeno osnovno besedišče in ko učenec v maternem jeziku dobro pozna značilnosti različnih besedil (opis, pripoved, predstavitev itn.).

d) Izbor besed za potrebe sporazumevalnih nalog.

Gre za precej subjektiven kriterij, pri katerem se besedišče izbira sproti, v skladu

s potrebami za izvedbo sporazumevalnih nalog.

Pisec didaktičnih gradiv ali učitelj naj bi o uporabi teh kriterijev razmislil na podlagi ciljne skupine učencev in njihove ravni znanja jezika. Priporočljivo je, da se za začetno učenje jezika uporabita kriterija a) in b), na višjih ravneh pa c) in d), saj je učenje besedišča kumulativen in dinamičen proces, ki ga je treba načrtovati. Vzporedno z načrtovanjem besedišča pa mora učitelj načrtovati tudi poučevanje učnih strategij, ki učencem omogočajo samostojno pridobivanje besedišča.

Temeljno besedišče

Medtem ko je iz anglosaksonske literature moč razbrati, da je frekventnost zelo pomemben dejavnik pri odločanju, katero besedišče poučevati, se je v špansko govorečih deželah posvečalo manj pozornosti raziskovanju frekventnosti in več leksikalni razpoložljivosti (šp. *disponibilidad léxica*). Razpoložljive besede so tiste, ki nam pridejo prve na misel in so najbolj pogoste, ko govorimo ali pišemo o določeni temi. Torej so vezane na kontekst, medtem ko je besedišče, ki izhaja iz frekventnosti, neodvisno od konteksta.

López Morales (1999: 11) pravi, da gre pri leksikalni razpoložljivosti za besedni zaklad, ki se lahko uporabi v določeni sporazumevalni situaciji; gre za potencialno besedišče, ki se sproži ob določeni besedi ali temi, ki deluje kot stimulus. Leksikalna razpoložljivost je torej raziskovalno področje znotraj jezikoslovja, ki ima za cilj zbiranje in analizo razpoložljivega besedišča neke skupnosti govorcev (Bartol Hernández, Hernández Muñoz 2003). Temelji na predpostavki, da je temeljno besedišče (šp. *léxico fundamental*) neke jezikovne skupnosti sestavljeno iz osnovnega besedišča, dobljenega na podlagi korpusa in frekventnosti pojavljanja, ter razpoložljivega besedišča, ki bi ga govorec v neki sporazumevalni situaciji potencialno uporabil

¹ Carter in McCarthy (1988) imenujeta učinkovitost leksikalne enote *coverage*; poimenovanje se nanaša na širšo uporabnost besede, na zmožnost, da nadomešča druge besede.

(López Morales 1999: 20).² Osnovno besedišče se od razpoložljivega razlikuje v tem, da je pri uporabnikih nekega jezika ves čas prisotno, medtem ko se razpoložljivo besedišče razlikuje od uporabnika do uporabnika glede na starost, spol, socialno pripadnost itn. Osnovno besedišče pridobivamo v prvih letih učenja jezika, in ko je to pridobljeno, se nadaljuje pridobivanje razpoložljivega besedišča (López García 2008: 68).

Iz predpostavke, da je temeljno besedišče sestavljeno iz osnovnega in razpoložljivega besedišča, je razvidno, da raziskave o leksikalni razpoložljivosti dopolnjujejo raziskave o frekventnosti besed. Na podlagi obeh seznamov, razpoložljivih in frekventnih besed, je šele mogoče določiti temeljno besedišče. Tako se najbolj frekventne besede, kjer prevladujejo slovnične besede, dopolnijo z razpoložljivimi, semantično polnimi besedami. Temeljno besedišče je torej tisto, ki ga moramo pri poučevanju maternega ali tujega jezika upoštevati najprej.

Leksikalna razpoložljivost

Prve raziskave na tem področju segajo v Francijo v 50. leta prejšnjega stoletja (Michéa 1953), ko so pri pripravi projekta *Le Français Élémentaire* (1954) za poučevanje francoščine na pobudo UNESCO ugotovili, da nekaterih vsakdanjih besed ni v osnovnem besedišču francoščine. Edini kriterij za zbiranje osnovnega besedišča je bila do tedaj frekventnost besed na podlagi izbranega korpusa. Uporabnost neke besede pa ni nujno povezana z njeno frekventnostjo. Nizko frekventne besede so v določeni sporazumevalni situaciji neobhodno potrebne, še posebno, če gre za specifične semantično polne besede.

Zato so najprej francoski (Michéa 1953), nato pa še kanadski (Mackey 1971) in hispanoameriški (López Morales 1978) jezikoslovci kriteriju frekventnosti dodali še kriterij leksikalne razpoložljivosti. Pionirsko spozna-

nje, da se temeljno besedišče poleg frekventnosti določi še na podlagi razpoložljivih besed – tistih, ki bi jih govorec v določeni situaciji potencialno uporabil – je Michéa zapisal v članku leta 1953.

Tako je francoska ekipa jezikoslovcev (Gougenheim idr. 1964) začela s prvimi raziskavami o leksikalni razpoložljivosti, ki so jih izvedli med učenci, stari od devet do dvanajst let za potrebe projekta *Le Français Fondamental*. Pri tem so uporabili zaprt seznam 20 razpoložljivih besed glede na 16 semantičnih polj. Raziskovalci so ta tematski seznam kasneje delno prilagodili. V zadnjih dveh desetletjih španski in hispanoameriški jezikoslovci izvajajo raziskave na podlagi enotnih 16 semantičnih polj, ki omogočajo medsebojne primerjave in analize: 1. Deli telesa, 2. Oblačila, 3. Deli hiše, 4. Pohištvo, 5. Hrana in pijača, 6. Namizni predmeti pri obedih, 7. Kuhinja s pripomočki, 8. Šola in šolske potrebščine, 9. Osvetlitev, ogrevanje in prezačevanje, 10. Mesto, 11. Podeželje, 12. Prevozna sredstva, 13. Delo na polju in vrtu, 14. Živali, 15. Igre in razvedrila, 16. Poklici. Anketiranci imajo za vsako temo dve minuti časa, da napišejo asociacije. Pri izračunu indeksa razpoložljivosti se upošteva tudi mesto, na katerega so zapisali določeno besedo (bolj razpoložljive so tiste besede, ki jih anketiranec zapiše najprej, torej na prva mesta).

Razpoložljivost je koncept jezikoslovne teorije, ki so ga prvi uvedli francoski leksikografi. Kasneje so ga sociolingvisti s špansko govorečega področja razvili v zelo pomembno orodje jezikoslovnega raziskovanja. Čeprav prvotni začetki niso povezani s španščino, pa pomeni leksikalna razpoložljivost za hispanistiko velik doprinos (López García 2008: 65).

Na špansko govorečem področju se je začel z leksikalno razpoložljivostjo v španščini kot maternem jeziku ukvarjati López Morales

² »El vocabulario fundamental de una comunidad dada está constituido por el léxico básico y el disponible.« (López Morales 1999: 20.)

v Portoriku (1978, 1999). Na njegovo pobudo je prišlo raziskovanje iz Latinske Amerike nazaj v Evropo, v Španijo, in na obeh kontinentih zaživelo kot velik ambiciozen večihispanistični projekt. Glavni cilj tega projekta, ki še ni zaključen, je zbrati in analizirati razpoložljivo besedišče španščine kot maternega jezika pri špansko govorečih mladih, ki zaključujejo srednješolsko izobraževanje. Eden izmed glavnih ciljev je tudi na podlagi banke podatkov oziroma seznamov razpoložljivih besed izdelati slovar aktualne rabe, ki ne bi temeljil le na korpusu in frekventnosti. Do zdaj je bilo izvedenih že veliko raziskav in objavljenih veliko seznamov razpoložljivih besed po posameznih hispanoameriških deželah in španskih pokrajinah.

Raziskave s področja leksikalne razpoložljivosti so zanimive, koristne in uporabne tudi v sociolingvistiki, psiholingvistiki, etnolingvistiki in dialektologiji.

V sociolingvistiki se uporabljajo za analizo leksikalne zmožnosti v povezavi z družbenoekonomskim statusom, spolom, tipom šole (javni/privatni zavodi), krajem bivanja (mesto/podeželje) in v nekaterih raziskavah tudi z jezikom okolja (npr. kastiljščina in valencijsčina v Valenciji, kastiljščina in baskovščina v Navarri). Gómez Molina in Gómez Devís (2004: 276) sta v raziskavi, izvedeni med mladimi, ki v Valenciji zaključujejo srednjo šolo, ugotovila, da je od vseh sociolingvističnih spremenljivk najodločilnejši tip šole, saj so se dijaki iz privatnih šol izkazali bolje od dijakov iz javnih šol.³ Druga spremenljivka, ki kaže precejšnje ločevanje, je družbenoekonomski status. Anketiranci iz višjega družbenega sloja imajo večji besedni zaklad od tistih iz srednjega sloja, ti pa imajo večjega od anketirancev iz nižjega družbenega razreda. Po mnenju avtorjev ti rezultati potrjujejo Bernsteinovo teorijo deficita, ki pravi, da sta šola in družina glavna dejavnika socializacije oz. neke vrste mikrodružba

(prav tam: 276–277). Spol ne vpliva tako odločilno na rezultate leksikalne razpoložljivosti, čeprav so dekleta malce bolj leksikalno produktivna in kažejo večjo semantično kohezijo (večjo enotnost v besedišču) kot fantje. Prvih 50 besed (v vsakem semantičnem polju) deklet in fantov se ujema kar v 85,17 % (prav tam: 277). Mladi s podeželja so se izkazali z bogatejšim besediščem kot mladi iz mesta Valencija. Jezik okolja oziroma sporazumevanja (valencijsčina) se ne pokaže kot odločilna spremenljivka.

Podobne sociolingvistične študije so izvedli tudi na podlagi vseh drugih raziskav o leksikalni razpoložljivosti v španščini kot maternem jeziku.

V psiholingvistiki so raziskave leksikalne razpoložljivosti koristne za nadaljnje raziskave o mentalnem leksikonu, asociacijah, semantičnih prototipih, o tem, kako so besede skladiščene v spominu in kako oz. katere si hitreje priključimo. Medtem ko je sociolingvistika naredila pomemben napredek znotraj vsehispanističnega projekta o leksikalni razpoložljivosti, tako kvantitativno kot kvalitativno, pa to ne velja v tolikšni meri za psiholingvistiko (López García 2008: 66).

Na področju etnolingvistike ponuja leksikalna razpoložljivost veliko možnosti za nadaljnje raziskave; razpoložljivo besedišče namreč odseva tudi kulturo in navade neke skupine ljudi.

Rezultate raziskav leksikalne razpoložljivosti so uporabili tudi na področju dialektologije. Narejenih je že kar nekaj primerjav med različnimi španskimi dialekti, tako med posameznimi španskimi pokrajinami kot med hispanoameriški državami.

Pedagoški vidik leksikalne razpoložljivosti

Raziskovanje leksikalne razpoložljivosti ima s pedagoškega vidika dvojno vlogo. Ugotovimo lahko, katere besede učenec oz. anketiranec pozna pri določeni starosti in

³ Avtorja opozarjata, da je to ločevanje odvisno od mnogih drugih dejavnikov, npr. vpliv družine, učnega programa šole, zahtevnosti šole in učiteljev itn. (Gómez Molina, Gómez Devís 2004: 276).

izobrazbi in bi jih potencialno uporabil v povezavi z določeno temo ter katere so pomanjkljivosti v leksikalni zmožnosti rojenih govorcev, ki naj bi se odpravile pri poučevanju španščine kot maternega jezika. Druga vloga je uporaba seznamov razpoložljivih besed pri poučevanju tujega jezika. Razpoložljive besede, ki imajo najvišje indekse razpoložljivosti, torej besede, ki jih je večina rojenih govorcev zapisala kot prve asociacije na določeno temo, bi avtorji učbenikov in učitelji tujega jezika morali vključiti v temeljno besedišče, ki ima prednost pri poučevanju besedišča.

Ali učbeniki španščine kot tujega jezika vsebujejo najbolj razpoložljivo besedišče rojenih govorcev, je vprašanje, ki za zdaj še ni dovolj raziskano. Prvi, ki se je posvetil temu raziskovanju, je Benítez Pérez (1990), ki je analiziral semantično polje Prevozna sredstva v sedmih španskih učbenikih in treh tujih učbenikih ter ga primerjal z razpoložljivimi besedami iz raziskave med madridskimi anketiranci. Ugotavlja, da večina učbenikov sicer vključuje najbolj razpoložljivo besedišče, vendar vključuje tudi besede z zelo nizkim indeksom razpoložljivosti ali celo tiste, ki jih kot asociacijo na temo prevoznih sredstev ni zapisal noben rojeni govorec. Benítez Pérez in Zebrowsky (1993: 229) sta analizirala besedišče štirih poljskih učbenikov za poučevanje španščine. Ugotavljata, da rezultatov, sistematično zbranih v vsehispanističnem projektu o leksikalni razpoložljivosti, še niso dovolj izkoristili za poučevanje španščine kot tujega jezika.

Do podobnih ugotovitev o neujemanju določenega besedišča v učbenikih, ki jih uporabljajo slovenski učenci španščine za ravni A1–B1, smo prišli tudi v slovenski raziskavi (Benedičič 2011).⁴ V učbenikih so z najbolj razpoložljivimi besedami rojenih španskih govorcev od 80 do 90 % pokrita

semantična polja Mesto, Poklici in Deli hiše. Najslabša pokritost (okrog 50 %) je v semantičnih poljih Oblačila, Igre in prosti čas ter Živali. Na primer pri polju Deli telesa (pokritost 70 %) niti v učbeniku za ravni A1–A2 niti za raven B1 ni besed, kot so prst, nos, uho (šp. dedo, nariz, oreja). Vse tri besede so pri španskih rojenih govorcih med desetimi najbolj razpoložljivimi besedami v tem semantičnem polju. Podobno v učbenikih izpadejo osnovne besede iz različnih semantičnih polj, kot so plašč (šp. abrigo), leča (šp. lenteja), zelena solata (šp. lechuga), gozd (šp. bosque), bik (šp. toro) in vodovodar (šp. fontanero), ki so za Špance med najbolj razpoložljivimi besedami.

Leksikalna razpoložljivost v tujem jeziku

Z uporabo enake metodologije lahko raziskovanje leksikalne razpoložljivosti razširimo tudi na tuji jezik. Med stotimi slovenskimi dijaki in stotimi študenti španščine sem izvedla raziskavo o leksikalni razpoložljivosti v španščini kot tujem jeziku in rezultate primerjala z rojenimi govorcami (Šifrar Kalan 2011). Na podlagi primerjav najbolj razpoložljivih besed pri tujih in rojenih govoricah španščine sem ugotovila, da so med njimi precejšnja leksikalna ujemanja, ne glede na različno jezikovno, družbenokulturno ali geografsko ozadje anketirancev. Največja ujemanja so pri besedah, ki so na prvih mestih razpoložljivih besed; večinoma gre za semantične prototipe. Skoraj vse besede na prvem mestu seznamov slovenskih dijakov in študentov se ujemajo z besedami, ki so na prvih mestih pri raziskavah drugih tujih govorcev španščine (Carcedo González 2000; Samper Hernández 2002) in pri rojenih govoricah španščine iz Asturiasa (Carcedo González 2001), Cádiza (González Martínez 2002) in Valencije (Gómez Molina, Gómez Devís 2004). Tako se potrди mnenje

⁴ Diplomsko delo (Benedičič 2011), ki raziskuje ujemanje besedišča z najbolj razpoložljivim besediščem rojenih govorcev, temelji na analizi dveh španskih učbenikov založbe Difusión, *Gente 1* in *Gente 2*, ki se v slovenskem srednjem šolstvu najpogosteje uporabljata za poučevanje španščine.

jezikoslovcev (Aitchison 1994; Kleiber 1995) o univerzalnosti semantičnih prototipov za določena semantična polja (npr. glava, hlače, kuhinja, voda, ulica, drevo, avtomobil, pes, nogomet, učitelj), ki temeljijo na organizaciji človeškega izkustva.⁵

V devetih skupnih semantičnih poljih je povprečno ujemanje prvih dvajsetih najbolj razpoložljivih besed slovenskih anketirancev in rojenih govorcev približno 50 %. Največja neujemanja so, ko se določena beseda uvrsti med prvih dvajset najbolj razpoložljivih besed na španskih seznamih, na slovenskem seznamu pa je ni niti na zadnjih mestih. Največ takih neujemanj je v semantičnem polju Podeželje ter Igre in razvedrila, le po ena taka beseda je v poljih Deli telesa, Mesto in Živali (Šifrar Kalan 2011).

Vsa ta ujemanja nas lahko navdajo s ponosom, da se lahko slovenski dijaki in študenti v svoji državi v nekaj letih naučijo toliko španščine, da se njihovo najbolj razpoložljivo besedišče ujema v približno 50 % z rojenimi govorcji španščine. Po drugi strani pa bi bilo treba proučiti, na kateri ravni znanja bi bilo primerno predstaviti tiste besede, ki jih na slovenskih seznamih ni ali so na repu seznama, Špancem pa predstavljajo najbolj razpoložljivo besedišče. V prihodnje naj bi se slovenski učitelji španščine takšnim leksikalnim neujemanjem izognili tako, da bi pri izboru besedišča upoštevali najbolj razpoložljivo besedišče rojenih govorcev.

Zaključek

Članek se je omejil predvsem na predstavitev leksikalne razpoložljivosti kot enega izmed kriterijev za izbor besedišča pri poučevanju, s pomočjo katerega naj bi izbiro besedišča korigirali, še posebno v primerih, ko učbeniki »pozabijo« na določene teme ali besede. Avtorji učbenikov in učitelji naj bi v prihodnje upoštevali rezultate raziskav o razpoložljivem besedišču rojenih govorcev in

te besede vključevali v začetno poučevanje tujega jezika. Vendar je treba upoštevati, da je za osnovno sporazumevanje v tujem jeziku poleg besedišča, ki je najbolj razpoložljivo pri rojenih govorcji, potrebno tudi osnovno besedišče, sestavljeno iz frekventnih, predvsem slovničnih (netematskih) besed, vse to pa je treba povezati s poznavanjem osnovnih sporazumevalnih funkcij. Pri tem ne smemo pozabiti na ostale kriterije za izbiro besedišča, zlasti na želje in interese učencev po določenem besedišču, ki zadosti njihovim potrebam za uspešno sporazumevanje in jih posledično motivira pri usvajanju besedišča tujega jezika.

Menim, da ima področje leksikalne razpoložljivosti veliko prihodnost, saj je povezano z mnogimi vedami – dialektologijo, sociolingvistiko, psiholingvistiko, etnolingvistiko, glotodidaktiko in leksikografijo – ki odkrivajo nova spoznanja in vodijo do novih raziskovanj.

Literatura

- AITCHISON, Jean, 1994: *Words in the Mind: An Introduction to the Mental Lexicon*. Oxford, New York: Basil Blackwell.
- BARTOL HERNÁNDEZ, José Antonio, HERNÁNDEZ MUÑOZ, Natividad, 2003: *Dispollex: Base de datos de la disponibilidad léxica*. Salamanca: Universidad de Salamanca. www.dispollex.com
- BENEDIČIČ, Simona, 2011: *La selección léxica en los manuales de ELE según el criterio de la disponibilidad léxica: diplomsko delo*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- BENÍTEZ PÉREZ, Pedro, 1990: *Léxico real/ léxico irreal en los manuales de español para extranjeros. Español para extranjeros: didáctica e investigación, Actas del II. Congreso Nacional de ASELE*. Madrid: ASELE. 325–333.
- BENÍTEZ PÉREZ, Pedro, ZEBROWSKI, Jerzy, 1993: *El léxico español en los manuales polacos. El español como lengua extranjera: de la teoría al aula, Actas del III Congreso*

⁵ Ti semantični prototipi so besede, ki so kot najbolj razpoložljive besede na prvih mestih določenih semantičnih polj. V španščini so to: cabeza, pantalón, cocina, agua, calle, árbol, coche, perro, fútbol in profesor.

- nacional de ASELE. Málaga: Universidad de Málaga. 223–230.
- CARCEDO GONZÁLEZ, Alberto, 2000: *Disponibilidad léxica en español como lengua extranjera: el caso finlandés (estudio del nivel preuniversitario y cotejo con tres fases de adquisición)*. Turku: Universidad de Turku.
- CARCEDO GONZÁLEZ, Alberto, 2001: *Léxico disponible de Asturias*. Turku: Universidad de Turku.
- CARTER, Ronald, MCCARTHY, Michael (ur.), 1988: *Vocabulary and Language Teaching*. London: Longman.
- FERBEŽAR, Ina idr. (ur.), 2011: *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, Urad za razvoj šolstva. www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/Jeziki/Publikacija_SEJO_komplet.pdf
- GAIRNS, Ruth, REDMAN, Stuart, 1986: *Working with Words. A guide to teaching and learning vocabulary*. Cambridge: Cambridge University Press.
- GÓMEZ MOLINA, José Ramón, GÓMEZ DEVÍS, Mª Begoña, 2004: *La disponibilidad léxica de los estudiantes preuniversitarios valencianos. Estudio de estratificación sociolingüística*. Valencia: Universidad de Valencia.
- GONZÁLEZ MARTÍNEZ, Adolfo, 2002: *La disponibilidad léxica de los alumnos preuniversitarios de la provincia de Cádiz*. Cádiz: Universidad de Cádiz.
- GOUGENHEIM, George idr., 1964: *L'elaboration de Français fondamental (I Degré)*. Paris: Didier.
- KLEIBER, Georges, 1995: *La semántica de los prototipos. Categoría y sentido léxico*. Madrid: Visor.
- LÓPEZ GARCÍA, Ángel, 2008: Disponibilidad léxica, gramatical y textual. *Lingüística Española Actual* 30/1. 65–86.
- LÓPEZ MORALES, Humberto, 1978: Frecuencia léxica, disponibilidad y planificación curricular. Humberto López Morales (ur.): *Actas del I Seminario Internacional sobre Aportes de la lingüística a la enseñanza del español como lengua materna*. Boletín de la Academia Puertorriqueña de la Lengua Española. 73–86.
- LÓPEZ MORALES, Humberto, 1999: *Léxico disponible de Puerto Rico*. Madrid: Arco Libros.
- MACKEY, William Francis, 1971: *Le vocabulaire disponible du français, I*. Paris: Didier.
- MICHÉA, René, 1953: Mots fréquents et mots disponibles. Un aspect nouveau de la statistique du langage. *Les Langues Moderne* 47. 338–344.
- SAMPER HERNÁNDEZ, Marta, 2002: *Disponibilidad léxica en alumnos de español como lengua extranjera*. Málaga: ASELE, Colección Monografías 4.
- Svet Evrope, 1996: *Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. A Common European Framework of reference*. Strasbourg: Council For Cultural Co-operation, Education Committee.
- ŠIFRAR KALAN, Marjana, 2011: *Leksikalna razpoložljivost v španščini kot tujem jeziku. Doktorska disertacija*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.